

A csodálatos csecsemő

Csodálatos újszülött- és csecsemőkori képességek, ezek megőrzésének és kibontakoztatásának gyakorlata

“Gyermekek és felnőttek a rózsa alatt”

konferencia

2007. augusztus 11.

Kács

Gyarmati Andrea

tarkabab@freemail.hu

Csecsemőkép a pszichológiában

módszer: viselkedés megfigyelése
(keresi-e az elrejtett tárgyat)

következtetés: *nem sokat tud a világról*
(nem tárol mentális képeket az elméjében)

módszer 1: nézéspreferencia

Különböző ideig néz-e két képet?

módszer 2: habituáció

Felélénkül-e az érdeklődése, ha egy megszokott inger után másikat lát?

következtetés: számos ismerettel rendelkezik

• a fizikai világról

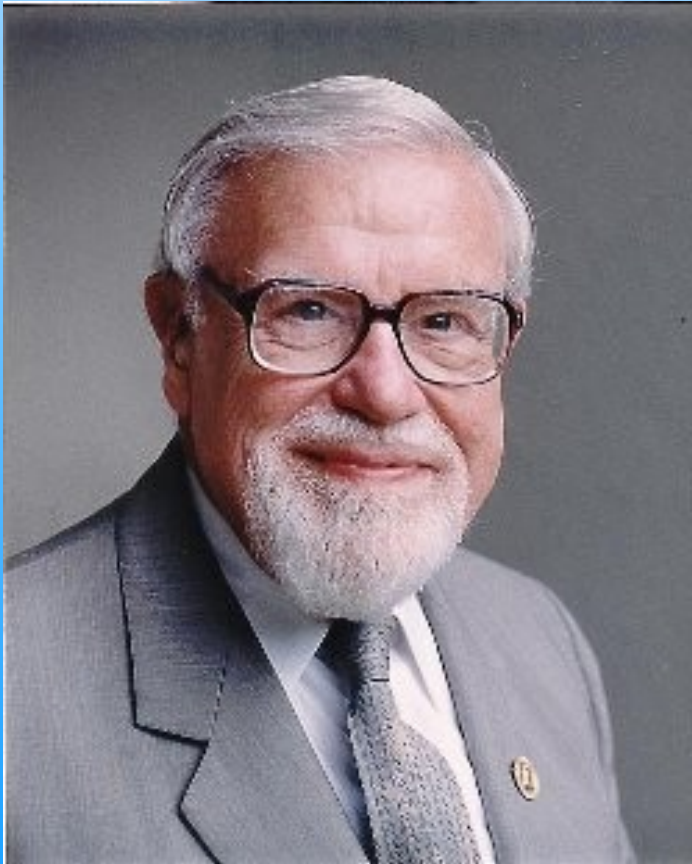
- (3,5-4 hó) a tárgyak nem hatolnak át egymáson
- (4 hó) a tárgyak egységesek (takarás mögött is)
- (3,5 hó) a tárgyak nem változtatják a méretüket
- ha nincs (3 hó) vagy túl kis felületen van (6 hó) alátámasztva egy tárgy, le kell esnie,
- (6 hó) kisebb golyó rövidebb távolságra löki el a másikat, mint a nagy
- (4 hó) érzékszervi modalitások közötti integráció

• matematikáról

- (újszülött) különbséget tesz 1 és 2 pötty között
- (5 hó) összead. kivon

- **az emberek szándékairól**
 - (18 hó) a szándékos tettet utánozza
 - (18 hó) a meg nem valósult szándékot kikövetkezteti
 - **saját múltjáról**
 - (3 hó) 1 hónappal korábbra is visszaemlékszik
 - (9 hó) késleltetett utánzás
 - **a racionalitásról**
 - (9-12 hó) ha nincs akadály, nem kell megkerülni
 - **a tudás rendszerezhetőségéről**
 - (3 hó) látvány alapján kategorizál
 - (9-11 hó) funkció alapján kategorizál
- ⇒ **tapasztalat befolyásolja!**

Glenn és Janet Doman

- a gyerekek mindennél jobban tanulni akar, csak azért nem tanul meg többet (pl. olvasni), mert nem tesszük elérhetővé számára az információt (kis betűkkel írunk)
- minél fiatalabb, annál jobban tud tanulni
- matematika, olvasás, általános műveltség, idegen nyelvek
- 5 napon át naponta 3x felmutatni az információt egy kártyán
- a csecsemő/kisded számára jól látható formában, örömteli hangulatban, szeretgetéssel

Sue Buckley

- normál fejlődésű gyerekek olvasástanulása alapján DS gyerekek számára kidolgozott módszer
 - amikor már egyforma képeket össze tud párosítani és ismer 20 szót vagy jelet
 - ***tanulás hibázás nélkül (errorless learning)***
 - képek ⇨ szavak ⇨ szókapcsolatok ⇨ mondatok
- párosítás:** kettővel kezdeni, legalább 8-ig eljutni
- kiválasztás:** megmutatni vagy odaadni a megnevezett képet/szót
- megnevezés:** először ismételve utánunk, aztán mondja magától
- képolvasás után betűkkel külön is foglalkozik

Babajelek

a gyerekre szabott jelnyelv

- kifejezheti igényeit ⇒ frusztráció csökken
- megoszthatja gondolatait ⇒ kiderül, milyen okos!
- önbecsülést, önbizalmat növeli
- beszédfejlődést segíti
- erősíti a szülő-gyerek kapcsolatot
- érzelmi életet mélyíti
- IQ 12 ponttal magasabb lesz

Jean Liedloff

Miért boldogok a yequana indiánok?

A folytatólagosság elve (continuum concept)

Az optimális fizikai, mentális és érzelmi fejlődés érdekében a csecsemőknek szüksége van azokra a tapasztalatokra, amelyekhez fajunk az evolúció során alkalmazkodott.

Születéstől fogva állandó testközelség

Hordozás

- szülei ágyában alszik
- igénye szerint szoptatják
- azonnal, értékítélet nélkül reagálnak jelzéseire, de nem teszik középponttá
- társas, együttműködő, erős önnfentartó ösztönnel bíró lénynek tartják, szívesen látják és megbecsülik

William Sears

Kötődő nevelés

- együttlét közvetlenül a születés után
- (igény szerinti) szoptatás
- hordozás
- a gyerek közelében alvás
- a sírás nyelvi jelzésként való értelmezése
- a gyerekre figyelés
(az óra vagy egy előírt napirend helyett)
- egyensúly teremtés a gyerek és a többi családtag igényei között

Hordozás

Minden modalitásban kap ingereket:

- **mozgás** \Rightarrow egyensúlyszerv \Rightarrow agyfejlődés
ritmikus mozgás nyugtató
- **tapintás**: bőrkontaktus
- **szaglás**: biztonság
- **látás**: pont a gondozó arcát látja élesen
- **hallás**: hozzá is többet beszélnek, mások beszédét is hallja \Rightarrow társas ismeretek

A hordozott baba

- erősebben kötődik (szülei is hozzá)
fejlett társas készségek
egészséges érzelmi élet
- kevesebbet sír
- többet van csendes nyugalmi állapotban
fogékonyabb a környezetre,
éberebb, figyelmesebb, többet tanul
- jobban be van vonva a felnőttek életébe

Együtt alvás

“Azokban a kultúrákban,
amelyekben az együtt alvás a
norma, gyermekbántalmazásként
tekintenek arra az angol-amerikai
szokásra, hogy a gyermekeket
éjszakára elválasztják
édesanyjuktól.”

Helen Ball

- **A babák jobban alszanak:** az elalvás kellemes, éjjeli ébredés nem stresszes
- **Az anyák jobban alszanak:** az alvási ciklusok összhangban vannak: anyák és babák könnyen újra mély álomba tudnak merülni (fel sem ébrednek igazán)
- **A szoptatás egyszerűbb.** A tejtermelést és tejleadást befolyásoló hormonok is jobban működnek, ha az anya pihen vagy alszik.
- **Csökkenti a bölcsőhalál kockázatát:** az anya légzésszabályozóként működik

- **A babák jobban fejlődnek** érzelmileg, fizikailag és intellektuálisan (extra testkontaktus, több etetés).
- **Az idegrendszer érését segíti** az anya jelenlétének, érintésének, illatának, mozgásának és melegének állandó érzésfolyama.
- **Erősebb lesz a szülő-gyerek kötődés**
- **Pótolja a napközben esetleg nélkülözött kapcsolatot.**

Sírás

A baba túlélését és a szülők fejlődését szolgáló jelzés

Ha a sírásra nem reagálnak,

a baba nem fog bízni

- magában, hogy képes kommunikálni
 - a gondozójában, hogy segít neki
- ⇒ nem érdemes próbálkozni

Ha (szoptatással, ringatással) válaszolnak rá:

- megtanulja, hogy kielégítő emberi kapcsolatokban keressen megoldást a problémáira
- a szülők is megtanulnak bízni a gondoskodási képességükben
- fejlődik a szülők és a gyerek közötti kommunikáció, jobban megértik egymást

Igény szerinti szoptatás

- szilárdabb lelki egyensúly, hatékonyabb megküzdés a nehézségekkel
- gyakoribb szopás \Rightarrow több tej
- éhségre, szomjúságra, hasfájásra, nyugtalanságra
- kényelmesebb (mérleg, fejés)
- az anyában az “anyaság hormonjai” (prolaktin, oxytocin) termelődnek (nyugalom, szeretet, intuíció)
- az anya jobban megérti a baba jelzéseit

Egy éves kor után

- személyre szóló immunológiai védelem
- krónikus betegségek megelőzése
- kapcsolat mélyítése
- anya védelme (emlőrák, csontritkulás)
- állandó szinten marad
 - kalcium, laktóz, zsír a 20. hónapig
 - folsav a 25. hónapig
 - magnézium a 18. hónapig
- az anyatej zsírja semmi másban nem található
még (az aGV fejlődését segíti)

Pelenka nélkül

korai biliztetés, pisiltetés,
természetes csecsemőhigiénia

- az ürítés kényszere is egy szükséglet
 - a baba jelzi
 - kielégítését tőlünk *várja* (!)
- a záróizmok működtetése tanulható, elengedni más, mint visszatartani
- fontos a szemléletváltás:
 - lehetséges
 - tanulunk, hibázunk

Észközei

- a gyerek jelzéseire figyelés
- alkalmazkodás a ritmusához
- intuíció
- kondicionálás

A kötődő nevelés előnyei

A gyerekek

- kevesebbet sírnak
- jobban bíznak szüleikben és magukban
- jobban fejlődnek testileg, érzelmileg, intellektuálisan
- függetlenebbek, felfedezőbbek
- képesek intimitásra - emberekhez kötődnek
- őszintén érdeklődnek mások iránt
- megtanulnak adni és kapni
- könnyebben fegyelmezhetőek
- nyelvfejlődésük gyorsabb
- spec. igényű, koraszülött vagy “nehezen kezelhető” gyerekeknél különösen hasznos

Testi következmények a gyerekeknél:

- energiahatékonyabb, rendezettebb szívverés és alvásmintázat
- szervezettebb agyműködés
 - ⇒ rendezettebb viselkedés
- hormonegyensúly
- testhőmérséklet egyensúlya
- védettebbek bölcsőhalál ellen
- elválasztva: magasabb stresszhormon (kortizol) szint (még óvodás korban is!): hosszan emelkedett szintje a növekedést gátolja, az immunrendszert gyengíti

A szülők

- magabiztosabbak
- érzékenyebbek
- jobban értik a gyerekek jelzéseit
- intuitívan reagálnak
- követik a gyerek temperamentumát
- hatékonyabban fegyelmeznek
- jobban ismerik a gyerekeket
- jó megfigyelők lesznek

A szülő-gyerek kapcsolatra jellemző:

- köcsönös odafigyelés
- köcsönös önzetlenség
- a magatartás köcsönös alakítása
- köcsönös bizalom
- az összetartozás érzése
- nagyobb rugalmasság
- élénkebb interakciók
- a legjobbat hozzák ki egymásból

Egy gyerek intellektuális fejlődését az segíti elő a leginkább, ha

- 1. megfelelően reagálnak a jelzéseire**
és gyakran beszélgetnek vele
- 2. szüleivel erősen kötődnek egymáshoz (testkontaktus!)**
3. elfogadják és követik a temperamentumát
4. döntéshozást és problémamegoldást igénylő, ingergazdag környezetet biztosítanak számára

Az előadás vázлата letölthető és a fentiek
gyakorlati megvalósítása nyomon követhető
itt:

szirkababa.blogspot.com

